

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΤΟΥ κ. Π. ΒΡΕΤΟΥ

Αυτοί που διάλεξαν για σήμα του ραδιοφωνικού μας σταθμού μία μελωδία που μιμείται τη φλογέρα, σκέφτηκαν να βρουν κάτι το πιο βαθειά ελληνικό στη μουσική: το ποικιμοδικό ύφος, που αναπτύχθηκε στον τόπο μας, και που ο αόλος-σύριγγξ σ' αδιάκοπη συνέχεια χιλιάδων ετών το κάνει να άνηχεί στα ίδια βουνά και οι στους κάμπους, μένοντας το κατ' έξοχην λαϊκό αντίπροσωπευτικό όργανο.

Η φλογέρα, έως έβδ και μισόν αιώνα έπαιζε το σπουδαιότερο ρόλο στη λαϊκή μας μουσική. Άργότερα όμως οι επαγγελματίες όργανοπαίτες άρχισαν να την αντικαθιστούν με το κλαρίνο. Έπίσης άν δέν πάρθηκαν δικοί από βουνήσιους όργανοπαίτες της φλογέρας πρέπει έφ' όσον ζοδνε άκόμη τέτοιοί, να ληφθθ μέριμνα για αυτό από τους λαογράφους μας, γιατί θά ελναι άληθινό έγκλημα αόλος λεγότανε, σοραυλί το λένε άκόμη στα χωριά μας. Φλογέρα είναι πολύ καινούργιο όνομα ζενικής καταγωγής, που έχει την ίδια ρίζα με το φλάουτο ή φλαζιολέ, που είναι κι' αυτές ζενικές λέξεις.

Έπίσης η μορφή της είναι ή ίδια και ο τρόπος της κατασκευής της πρωτόγονος. Καλάμι ή φλοόδα δέντρον με μία τετράγωνη τρύπα για την παραγωγή του ήχου κάτω από το μικρό διόδρομο του βουλάματος που κανονίζει το πέρασμα του άέρα, και έξη στρογγυλές τρύπες καμωμένες μ' έναν κλώστη πυρωμένο στη φωτιά. Παλιότερα όμως, για τους πλούσιους έρασιτέχνες της φλογέρας όπθρχαν τέτοιες, φτιαγμένες από πολυτιμότερες ύλες: έζλο, κόκκαλο, ή μετάλλο.

Οι φλογέρες που μäs έρχονται βιομηχανοποιημένες από το έξωωτερικό με διάφορα όνόματα (**blockflöte, recorders, flageolets**) είναι το ίδιο το όργανό μας, με πίο προσεγμένη εμφάνιση και έπιστημονική διάτρηση. Τίποτε δέν έμπόδιζει να γίνουν κι έβδ τέτοιες φλογέρες με την ίδια έπιστημονική άκρίβεια, άν το όργανο αυτό άνακοτöse τη θέση που του άνηκει στην έθνική μας μουσική, και ή κατανάλωσή του δικαιολογöse με τέτοια βιομηχανία.

Αυτό όμως θά μπορούσε να γίνη με μία καινούργια έξόμηση χρησιμοποίησος του τελειοποιημένου τύπου της έποχής μας από τά σχολεία.

Η κίνηση για την άναβίωση του όργάνου αυτού δέν θά είναι άποκλειστικά δική μας. Καί άλλοι ή φλογέρας έχει παρελθόν, και λαμπρό παρελθόν μάάλιστα, όχι μόνο στη λαϊκή χρησιμοποίηση της, άλλα με πλούσια φιλολογία κομμάτων γραμμένων στο ραφιναρισμένο σολ τών ευγενών της άναγεννήσους, του ροκοκό και του μπαρόκ, από διάσημους συνθέτες.

Στην Άγγλία και στη Γερμανία, έχει γίνε σοβαρότατη κίνηση με έκδόσεις έργων παλαιάς μουσικής για

φλογέρα, μεθόδων για τη διδασκαλία της, έκδόσεις τραγουδιών με συνοδεία φλογέρας για τά σχολεία, με συναυλίες και ραδιοφωνικές έκπομπές παλαιάς μουσικής παιγμένης με παλαιά όργανα, στα όποια ή φλογέρα έχει έξαιρετική θέση. Καί ύπάρχουν σήμερα όπειροι και φανατικοί έρασιτέχνες και θαυμαστές της γιομάτης γοητεία και χάρη μουσικής του 16ου και 18ου αιώνα, που άκτινοβολεί πάντα όλο φρεσκοδά, σάν παιζεται, άν και πέρασαν τόσο αιώνες απ' όταν δημιουργήθηκε.

Οι τύποι φλογέρας, σε μέγεθος και τονικότητα, που κατασκευάζονται σήμερα στα κράτη όπου γίνετα σήμερα ή μεγαλύτερη φιλο-φλογεριστική κίνηση, δηλαδή στην Άγγλία και στην κεντρική Εύρώπη (Έλβετία Γερμανία, Αόστρία), είναι οι έξης:

Σοπρινάνο σε φά, σοπρινάνο σε ντό, όλο, σε φά, τενόρο σε ντό και μπάσο σε φά.

Τά όργανα αυτά, χωρίς κλειδιά και με όκτώ όπές, δίνουν δυό πλήρεις όκτάβες (και μερικές άκόμη δύσκολες και δύσχρηστες ψηλές νότες) με όλα τά χρωματικά διαστήματα. Η διάτρηση της Εύρωπαϊκής φλογέρας διαφέρει από την της Άγγλικής και γι' αυτό έχουν διαφορετικό χειρισμό. Έμείς κλίνουμε ύπέρ της Άγγλικής φλογέρας τουλάχιστον για τους τύπους σοπρινάνο και όλο, επειδή είναι πλέον σωστές στους τόνους με άλλουσιές.

Φημιόμιοι τεχνίτες κατασκευαστές φλογερών στη Γερμανία είναι ο **Peter Harlan** ο όικος **Berenreiter** ο **Merzdorf**, κ. ά. ύπάρχουν όμως και έργοστάσια που παράγουν φθνά όργανα από έζλο και πλαστικές ύλες κατά ποσότητες, όπως του **Johannes Adler** και όλλα.

Στην Άγγλία οι πίο φημιόμιοι και παγκόσμια γνωστές φλογέρες είναι του όικου **Arnold Dolmetsch**, του όποίου τά ώραιότατα (και γι αυτό άκριβά) όργανα έχουν τέτοια ζήτηση που χρειάζεται έξη μηνών προθεμία για την παράδοση μιας φλογέρας μετά την παραγγελία της. Φτιάχνονται όμως και έκει φθνά όργανα από έζλο και από πάστα για λαϊκή κατανάλωση όπως τά **Rigmont Recorder** και όλλα.

Το κυρίως όργανο σολλιστ ήτοι φλογέρες είναι το όλο (**Alt - flöte** in F ή **Treble recorder**).

Για το όργανο αυτό γράφχαν σονάτες και σουίτες από τους **Corelli Händel, Telemann, Purcell, J. S. Bach**, κ. ά. Άλλά ο όγκος της φιλολογίας του όργάνου αυτού βρισκεται κυρίως πίο παλαιά στους συνθέτες του 16ου και 17ου αιώνα. Είναι ή έποχή που άκμάζουν ή Φλαμανδική, ή Γαλλική ή Ιταλική σχολές καθώς και ή Άγγλική που άνθισε έξαιρετικά την έποχή εκείνη. σε τρόπο που ή Άγγλία, ήταν ένα νησί γεμάτο τραγούδια. Μουσικόλόγοι Παγκοσμίου κύρους που άφιέρωσαν τη ζωή τους στην άγάπη και άναβίωση της παλαιάς μουσικής, έπιμείλησαν την έκδοση παλαιάς μουσικής και σήμερα ύπάρχει στην διάθεση του δασκάλου που έκτιμά τη μουσική από την όποια ξεπετάχτηκε το κώμα της μεγαλοφυΐας του 18ου και 19ου αιώνα, άθρονο

Η ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Όλικό που είναι λαμπρή και εύκολη μουσική τροφή για τα νεατά που θέλουν να κατακρίνουν έρασιτεχνικά στο εύκολο άλλα όχι και λιγότερο συναρπαστικό είδος της οργανικής μουσικής.

Στην Αθήνα από καιρό χρησιμοποιήθηκαν φλογέρες από μουσικολόγους και παιδαγωγούς της μουσικής και της ρυθμικής γυμναστικής, που εργάστηκαν με μεγάλους κόπους και θυσίες καθένας για το σκοπό που κυρίως έπεδίωκε (μουσικολογικό, μουσικοπαιδαγωγικό, ρυθμικό κινητικό) πάντα με έξαιρετικό γούστο και ραφιναρισμένη λεπτότητα, και πέτυχαν να δώσουν μία προώθηση στην καλλιέργεια της φλογέρας στο διαλεχτό πνευματικά κόσμο και μία σχεδόν άριστοκρατική θέση στο όργανο αυτό.

Πότε θάρρη ή ώρα που θα κινηθή το ένδιαφέρον και του πλατύτερου κοινού ώστε να ένθαρρύνονται ήθικά και οικονομικά αυτοί που κάνουν τη ώραία αυτή προσπάθεια και να βρίσκουν εύκολα καλούς έρασιτέχνες φλογερίστες;

Έξαιρετικό ένδιαφέροντος είναι η μουσική με φλογέρες από παιδιά που παρουσιάζει ο ραδιοφωνικός μας σταθμός κάποτε στην ώρα του παιδιού. Είναι προσπάθεια που αξίζει κάθε έπαινο και κάθε ένθαρρυνση.

Στην παιδαγωγική της χρησιμοποίηση που μάς ένδιαφέρει κυρίως έβδω, η φλογέρα παρουσιάζει έξαιρετικά πλεονεκτήματα. Έχει εύκολο ήχο, χειρισμό που έπιτρέπει γρήγορες νότες και μία αξιόλογη άνάπτυξη οργανικού ύφους, με ποικίλματα που άποτελούν ένα από τα πιδ χαρακτηριστικά γνωρίσματα της έθνικης μας μουσικής. Όλες οι τόνικότητες της είναι δυνατές και τα τριμητόνια εύκολώτατα.

Οι δύο όξυτεροι τύποι της είναι προσιτοι και στα πλέον μικρά παιδικά δακτυλάκια, και η διδασκαλία της μπορεί να άρχιση από τη δεύτερη τάξη του δημοτικού σχολείου.

Σάν όργανο σολιστ μπορεί να διαλέγεται με μία φωνή ή με φωνητικά σύνολα, με λαμπρά ήχητικά έφφέ. Όλόκληρη η οικογένεια άγκαλιάζει μία χρωματική έκταση από τέσσαρες δυοδες, από το φά της τέταρτης γραμμής του κλειδιού του φά έως το φά δυδ δυοδες πάνω από το φά της πέμπτης γραμμής του κλειδιού του σάλ. Μία όμως άκουστική άπάτη δίνει την έντύπωση ότι άκούγονται όλες οι νότες τους μία δυθο πιδ χαμηλά.

Χρήση της οικογενείας της φλογέρας για παιδική άρχήτρα μπορεί να γίνη είτε άποκλειστική, είτε σε συνδυασμό με φουσαρμόνικες ή με άλλα παιδικά όργανα από εκείνα που άναφέραμε σε προηγούμενα δρθρα μας. Σε μία άρχήτρα με φλογέρες μόνον ο κύριος ήχητικός δγκος είναι στις σοπράνο και στις άλλο. Οι σοπράνο είναι πολδ όδειες και οι τενάρο και μπάσσες δυσκολομεταχειρίστες για τα παιδικά δάκτυλα.

Η άνάπτυξη της οργανικής μουσικής με παιδικά όργανα στο σχολείο, είναι το πρώτο βήμα για μία πλατύτερη μουσική κίνηση που μπορεί και πρέπει να έπιδιωχθή στα άνωτερα σχολεία.

Είπατε βέβαιοι ότι θάρρη η μέρα στον τόπο μας, που δέν θα έχουμε τίποτα να ζηλέψουε από τους ξένους. Αυτό όμως έξαρτάται από μάς τους ίδιους. Τα

νεατά διψούν για πνευματική κίνηση; και δταν κάποτε άποκατασταθεί η ελξη στον κόσμο, η καλλιτεχνική δίψα του κόσμου θα εκδηλωθή πιδ έντονη και πιδ άπαιτητική. Άπό τους δασκάλους έξαρτάται να δείξουν στη νέα γεννη το σωστο δρόμο που πρέπει να τραβήξει, για να βρεί τη ζωοδτρα πηγή της θέιας τέχνης.

Π. ΒΡΕΤΟΣ

«ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ»